A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)
2005. június 30. *

A C-295/03. P. sz. ügyben,

az **Alessandrini Srl** (székhelye: Treviso [Olaszország]),

az **Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc** (székhelye: Brescia [Olaszország]),

az **Arpigi Spa** (székhelye: Padova [Olaszország]),

a **Bestfruit Srl** (székhelye: Milánó [Olaszország]),

* Az eljárás nyelve: olasz.

a **Co-Frutta Spa** (székhelye: Padova),

a **Co-Frutta Soc. coop. arl** (székhelye: Padova),

a **Dal Bello Sife Srl** (székhelye: Padova),

a **Frigofrutta Srl** (székhelye: Palermo [Olaszország]),

a **Garletti Snc** (székhelye: Bergamo [Olaszország]),

a **London Fruit Ltd** (székhelye: London [Egyesült Királyság])

(képviselik őket: W. Viscardini Donà és G. Donà avvocati, kézbesítési cím: Luxembourg)

fellebbezőknek

a Bíróság alapokmányának 56. cikke alapján 2003. július 2-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: C. Cattabriga és L. Visaggio, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: A. Dal Ferro avvocato, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az első fokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, C. Gulmann, R. Schintgen (előadó), G. Arestis és J. Klučka bírák,

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. február 24-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2005. április 12-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Fellebbezésükben az Alessandrini Srl, az Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc, az Arpigi Spa, a Bestfruit Srl, a Co-Frutta Spa, a Co-Frutta Soc. coop. arl, a Dal Bello Sife Srl, a Frigofrutta Srl, a Garletti Snc és a London Fruit Ltd az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságának a T-93/00. és T-46/01. sz., Alessandrini és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003. április 10-én hozott ítélete ([EBHT 2003., II-1635. o.] a továbbiakban: megtámadott ítélet) hatályon kívül helyezését kérik a Bíróságtól, amellyel az Elsőfokú Bíróság elutasította egyrészt az Európai Közösségek Bizottsága 2000. január 26-i 02418. sz. levelében foglaltak megsemmisítésére, valamint az e levél következtében elszenvedett kár megtérítésére (T-93/00. sz. ügy), másrészt pedig a Bizottság 2000. december 8-i AGR 030905. sz. levelének megsemmisítésére, valamint az e levéllel nekik okozott kár megtérítésére (T-46/01. sz. ügy) irányuló kereseteiket.

Jogi háttér

A 404/93/EGK rendelet

2 A banánpiac közös szervezéséről szóló, 1993. február 13-i 404/93/EGK tanácsi rendelet (HL L 47., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 13. kötet, 338. o.) IV. címe a banánágazatban – 1993. július 1-jétől kezdődően – a különböző nemzeti kereskedelmi rendelkezések helyébe a harmadik országokkal folytatott kereskedelem közös rendelkezéseit léptette. Bevezették a Közösségben termelt „közösségi banán"

az afrikai, karib-tengeri és csendes-óceáni államokon (a továbbiakban: AKCS-államok) kívüli harmadik országokból származó „harmadik országbeli banán", a „hagyományos AKCS-banán" és a „nem hagyományos AKCS-banán" megkülönböztetést. A hagyományos AKCS-banán és a nem hagyományos AKCS-banán (a továbbiakban: AKCS-banán) megfelel az AKCS-államok által exportált banánmennyiségnek, amely a hagyományos AKCS-banán esetében nem haladta meg, illetőleg a nem hagyományos AKCS-banán esetében meghaladta az ezen államok által hagyományosan exportált (az említett rendelet mellékletében megállapított) mennyiséget.

3 A 404/93 rendelet 17. cikkének első bekezdése értelmében a Közösségbe irányuló minden banánimporthoz behozatali engedélyt kell bemutatni. Ezt az engedélyt a tagállamok állítják ki bármely érdekelt fél részére (függetlenül attól, hogy a cég székhelye a Közösségen belül hol található), a 18. és 19. cikk végrehajtása érdekében elfogadott külön rendelkezések sérelme nélkül.

4 A rendelet 18. cikkének (1) bekezdése a harmadik országból származó banán és a nem hagyományos AKCS-banán importjára minden évben kétmillió tonnás (nettó tömeg) vámkontingenst nyitott meg. A harmadik országból származó banán importja a vámkontingens keretén belül 100 ECU/tonna vámköteles volt, míg a nem hagyományos AKCS-banán importja nulla vám alá esett. Ugyanezen cikk (2) bekezdése szerint a nem hagyományos AKCS-banán importja 750 ECU/tonna vámköteles, a harmadik országból származó – az említett kontingensen kívüli – banán importja pedig 850 ECU/tonna mértékben vámköteles.

5 A rendelet 19. cikkének (1) bekezdése elosztotta a vámkontingenst: 66,5%-át a piaci szereplők azon kategóriája számára nyitotta meg, akik harmadik országból származó és/vagy nem hagyományos AKCS-banánt forgalmaztak (A kategória), 30%-át a piaci

szereplők azon kategóriája számára, akik közösségi és/vagy hagyományos AKCS-banánt forgalmaztak (B kategória), 3,5%-át pedig a Közösségen belüli piaci szereplők azon kategóriája számára, akik közösségi és/vagy hagyományos AKCS-banántól eltérő banán forgalmazását kezdték el 1992-től (C kategória).

6 A 404/93 rendelet 19. cikke (2) bekezdése első mondatának rendelkezése szerint:

„Az [A és B] piaci szereplői kategóriák mindegyikére történő külön számítás alapján, minden piaci szereplő behozatali engedélyt kap, azon átlagos banánmennyiségek alapján, amelyeket abban a legutóbbi három évben értékesített, amelyre adatok állnak rendelkezésre."

Az 1442/93/EGK rendelet

7 1993. június 10-én a Bizottság megalkotta a Közösségbe történő banánimportra vonatkozó rendelkezések alkalmazása részletes szabályainak meghatározásáról szóló 1442/93/EGK rendeletet (HL L 142., 6. o., a továbbiakban: az 1993. évi rendelkezések). Ez a rendszer 1998. december 31-ig maradt hatályban.

8 Az 1442/93 rendelet 5. cikke (1) bekezdése első albekezdésének értelmében, a tagállamok illetékes hatóságai minden évben meghatározzák minden A és B kategóriába tartozó, általuk regisztrált piaci szereplő számára a kontingens

megnyitási évét megelőző három év során forgalmazott átlagmennyiségeket, a 3. cikk (1) bekezdésének megfelelően gazdasági tevékenységre lebontva. Ezt az átlagot nevezték „referenciamennyiségnek".

9 Az 1994. október 10-i 2444/94/EK bizottsági rendelettel (HL L 261., 3. o.) módosított 1442/93 rendelet 14. cikke (2) bekezdésének előírása szerint:

„A behozatali engedélykérelmeket az azon negyedévet megelőző negyedév utolsó hónapjának első hetében kell benyújtani bármely tagállam illetékes hatóságaihoz, amelyre nézve az engedélyeket kiállítják."

Az 1637/98/EK rendelet

10 A 404/93/EGK rendelet módosításáról szóló, 1998. július 20-i 1637/98/EK tanácsi rendelet (HL L 210., 28. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 23. kötet 304. o.) 1999. január 1-jei hatállyal jelentős módosításokat hozott a banán piacának közös szervezésében. Ezek a módosítások különösen a 404/93 rendelet 16–20. cikkét érintik, amely e rendeletnek „A harmadik országokkal folytatott kereskedelemről" szóló IV. címében szerepelnek.

11 Az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet (a továbbiakban: 404/93 rendelet) 18. cikkének (1) bekezdése minden évre 2 200 000 tonna (tiszta tömeg)

vámkontingens megnyitását írta elő a harmadik országbeli banán és a nem hagyományos AKCS-banán behozatalára. E vámkontingens keretében harmadik országból behozott banánra 75 ECU/tonna vámot kell fizetni, míg a nem hagyományos AKCS-országok banánbehozatala vámmentes.

12 A 404/93 rendelet 18. cikkének (2) bekezdése minden évre 353 000 tonnás (tiszta tömeg) kiegészítő vámkontingens megnyitását írta elő a harmadik országbeli banán és a nem hagyományos AKCS-banán behozatalára. E vámkontingens keretében a harmadik országból behozott banán után 75 ECU/tonna vámot kell fizetni, míg a nem hagyományos AKCS-országok banán behozatala vámmentes.

13 A 404/93 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében:

„A 18. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott vámkontingenseket és a hagyományos AKCS-banán behozatalát a szokásos kereskedelmi forgalmon (»hagyományos vagy új«) alapuló módszerrel összhangban kell kezelni."

14 A 404/93 rendelet 20. cikkének d) és e) pontja értelmében, a Bizottság – az ugyanezen rendelet 27. cikkében előírt banánpiaci irányítóbizottság rendszerének megfelelően – jogosult megállapítani a rendelet 18. cikkében foglalt vámkontingensek kezelésének részletes szabályait, amelyek hatálya kiterjed „bármilyen külön

rendelkezésre, amely szükséges az 1993. július 1-jétől fogva érvényes behozatali intézkedésekről a [404/93 rendelet] jelen IV. cím intézkedéseire történő átálláshoz" és „a Közösség által a[z EK 300. cikk] értelmében kötött megállapodásokból eredő kötelezettségek betartatása érdekében szükséges intézkedésekre".

A 2362/98/EK rendelet

15 1998. október 28-án a Bizottság megalkotta a 404/93 rendeletnek a Közösségbe irányuló banánbehozatal szabályai tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 2362/98/EK rendeletet (HL L 293., 32. o.). A 2362/98 rendelet 31. cikke értelmében az 1442/93 rendelet 1999. január 1-jével hatályát vesztette. A vámkontingensek keretében történő behozatali engedélyek kezelésével kapcsolatos új rendelkezéseket a 2362/98 rendelet I., II. és IV. címe tartalmazza (a továbbiakban: az 1999. évi rendelkezések).

16 Az 1993. és az 1999. évi rendelkezések között az alábbi különbségeket kell kiemelni:

— az 1999. évi rendelkezések már nem tartalmaznak a piaci szereplők gazdasági tevékenysége szerinti különbségtételt;

— figyelembe veszik a behozott banánmennyiséget;

— növeli a vámkontingenseket és azok új piaci szereplőknek kiosztott részét;

— az 1999. rendelkezések alkalmazásával a behozatali engedélyek kezelése a banán eredetére való utalás (AKCS-államok vagy harmadik országok) nélkül történik.

17 A 2362/98 rendelet 2. cikke többek között előírja, hogy a 404/93 rendelet 18. cikkének (1) és (2) bekezdésében említett, illetve a 16. cikkében említett hagyományos AKCS-banánra vonatkozó vámkontingensek az alábbi mértékben kerülnek megnyitásra:

— 92% a 2362/98 rendelet 3. cikkében meghatározott hagyományos piaci szereplők számára;

— 8% e rendelet 7. cikkében meghatározott újonnan érkezett piaci szereplők számára.

18 A 2362/98 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése szerint minden egyes – valamely tagállamban regisztrált – hagyományos piaci szereplő, a rendelet I. mellékletében

felsorolt összes származási hely vonatkozásában a referenciaidőszakban általa ténylegesen behozott banánmennyiség alapján megállapított kap egységes referenciamennyiséget. Ugyanezen cikk (2) bekezdése szerint az 1999-ben megvalósuló behozatal vonatkozásában az 1994–1996. évek alkotják a referenciaidőszakot.

19 A 2362/98 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy „[m]inden évben legkésőbb szeptember 30-ig, a szükséges ellenőrzések elvégzését követően, a 3., 4. és 5. cikknek megfelelően az illetékes hatóságok minden hagyományos piaci szereplő számára ideiglenes egységes referenciamennyiséget állapítanak meg, az I. mellékletben felsorolt összes származási helyről a referenciaidőszakban általa ténylegesen behozott banánmennyiség átlaga alapján". A referenciamennyiséget hároméves átlag alapján állapítják meg, még akkor is, ha a piaci szereplő nem importált a referenciaidőszak egy részében. A 6. cikk (2) bekezdésének első mondata szerint az illetékes hatóságok minden évben közlik a Bizottsággal az általuk regisztrált hagyományos piaci szereplők listáját, valamint azok összes ideiglenes referenciamennyiségeit.

20 A behozatali engedélyek kiállításának módozatait a 2362/98 rendelet 14–22. cikke szabályozza.

21 A rendelet 14. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy „[a]z első három negyedévre az I. mellékletben felsorolt minden egyes származási hely vonatkozásában rendelkezésre álló mennyiség egységes százalékarányában kifejezett jelzőmennyiség állapítható meg a behozatali engedélyek kiállítására".

22 A rendelet 15. cikkének (1) bekezdése szerint „[m]inden negyedévben a behozatali engedélykérelmeket az azon negyedévet megelőző hónap első hetében kell benyújtani a piaci szereplőt regisztráló tagállam illetékes hatóságaihoz, amelyre nézve az engedélyeket kiállítják".

23 A rendelet 17. cikkének előírása szerint „[a]mennyiben egy negyedévre, és az I. mellékletben felsorolt egy vagy több származási helyre nézve az engedély iránti kérelmekben foglalt mennyiségek jelentősen meghaladják a 15. cikk alkalmazásával adott esetben rögzített jelzőmennyiséget, vagy meghaladják a rendelkezésre álló mennyiségeket, bizonyos százalékos csökkentés kerül megállapításra".

24 A 2362/98 rendelet 18. cikkének szövege a következő:

„1. Amennyiben a 17. cikk alkalmazásával egy vagy több adott származási hely vonatkozásában bizonyos százalékos csökkentés kerül megállapításra, az említett származási helyre vagy helyekre vonatkozó behozatali engedély iránti kérelmet benyújtó piaci szereplő jogosult különösen:

a) a százalékos csökkentést megállapító rendelet közzétételének időpontjától számított tíznapos határidőn belül, az engedélykiadásra illetékes hatósághoz intézett nyilatkozatával lemondani az engedély felhasználásáról; ilyen esetben az engedélyre vonatkozó biztosíték azonnal feloldásra kerül vagy

b) a kérelmezett, de oda nem ítélt mennyiséggel azonos vagy kisebb mennyiség keretén belül, jogosult egy vagy több új engedély iránti kérelmet benyújtani azon származási helyekre nézve, amelyek vonatkozásában a Bizottság rendelkezésre álló mennyiségeket tett közzé. Ilyen kérelmet az a) pontban megjelölt határidőn belül kell benyújtani, és vonatkozik rá az engedély iránti kérelem valamennyi feltétele teljesítésének előírása.

2. A Bizottság haladéktalanul meghatározza azokat a mennyiségeket, amelyekre – az érintett származási hely vagy helyek vonakozásában – engedély adható ki."

25 A rendelet 19. cikkének első bekezdése kimondja, hogy „[a]z illetékes hatóságok legkésőbb minden negyedév utolsó hónapjának 23. napjáig kiadják a következő negyedévre szóló behozatali engedélyeket".

26 A rendelet 20. cikke (1) bekezdésének rendelkezése szerint:

„Az engedélyben foglalt mennyiség fel nem használt részét ugyanazon (az esettől függően jogosult vagy engedményes) importőr – kérelmére – újra megkapja egy következő, de még az első engedély kiadásának évében lévő negyedévre. A biztosíték a fel nem használt mennyiségek időarányos részére áll fenn."

27 A 2362/98 rendelet V. címe néhány átmeneti intézkedést tartalmaz az 1999. évre vonatkozóan. A rendelet 28. cikkének (1) bekezdése szerint az 1999. évre szóló regisztráció iránti kérelmeket a piaci szereplőknek legkésőbb 1998. november 13-áig kellett beadniuk. E kérelmekhez, különösen a hagyományos piaci szereplők esetében, mellékelni kellett az 1994–1996-os referenciaidőszak minden évében ténylegesen behozott teljes banánmennyiségre vonatkozó adatot, az összes engedély számának megjelölését és az ezen importokra felhasznált engedélykivonatokat, valamint a díjak befizetését igazoló összes iratra vonatkozó utalásokat.

28 A 2362/98 rendelet I. melléklete megállapítja a 404/93 rendelet 18. cikkének (1) és (2) bekezdésében említett vámkontingensek elosztását, valamint a hagyományos AKCS-banánmennyiséget (857 000 tonna).

A 250/2000/EK rendelet

29 A vámkontingensek és a hagyományos AKCS-banán keretében történő banánbehozatalról, valamint a 2000 második negyedévére érvényes jelzőmennyiségek megállapításáról szóló, 2000. február 2-i 250/2000/EK bizottsági rendelet (HL L 26., 6. o.) tárgya – amint az első preambulumbekezdéséből és 1. cikkéből

kitűnik – „a közösségi piac ellátása és a kereskedelem folyamatosságának biztosítása" a Közösségbe irányuló banánbehozatal rendszerének reformjáig, a 2362/98 rendelet rendelkezéseinek alkalmazásával, különösen az e rendelet 5. cikke alapján az 1999. évre regisztrált hagyományos piaci szereplők vonatkozásában.

A 216/2001/EK rendelet

30 2001. január 29-én az Európai Unió Tanácsa megalkotta a 404/93 rendelet módosításáról szóló 216/2001/EK rendeletet (HL L 31, 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 31. kötet, 226. o.). A 216/2001 rendelet 1. cikkének 1. pontja módosította a 404/93 rendelet 16–20. cikkét.

31 A 404/93 rendelet így módosított IV. címe végrehajtásának részletes szabályait a 404/93/EGK tanácsi rendeletnek a banán Közösségbe történő behozatalát szabályozó rendelkezések tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2001. május 7-i 896/2001/EK bizottsági rendelet (HL L 126., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 32. kötet, 150. o.) állapította meg. A 896/2001 rendelet 32. cikkének második bekezdése alapján ezeket a szabályokat 2001. július 1-jétől kell alkalmazni.

A jogviták alapját képező tényállás

32 A jogviták alapját képező tényállás a megtámadott ítéletben a következőképpen került összefoglalásra:

„29 A felperesek latin-amerikai eredetű banánt importálnak. Az illetékes nemzeti hatóságoknál (Olaszországban és – a London Fruit Ltd esetében – az Egyesült

Királyságban) regisztrált hagyományos piaci szereplőkként, e nemzeti hatóságoktól ideiglenes egyedi referenciamennyiséget kaptak az 1999. évre. Ily módon engedélyeket kaphattak harmadik országból származó banán behozatalára 1999 első három negyedévére.

30 A T-93/00. sz. ügy alapját képező tényállás 1999. negyedik negyedévéhez kapcsolódik. A felperesek erre a negyedévre egyéni referenciamennyiségeik fennmaradó részére vonatkozó behozatali engedély iránti kérelmeket nyújtottak be az illetékes nemzeti hatóságokhoz. Kérelmeiknek a harmadik országokból származó banán tekintetében – a vámkontingensek és a hagyományos AKCS-banánmennyiség keretében a Közösségbe irányuló banánbehozatal mennyiségeinek 1999 negyedik negyedévére történő megállapításáról szóló 1623/1999/EK rendelet módosításáról szóló, 1999. augusztus 20-i 1824/1999/EK bizottsági rendelet (HL L 221., 6. o.) mellékletében közzétett – rendelkezésre álló mennyiségek erejéig adtak helyt.

31 A kérelmek nem teljesíthető része vonatkozásában a felpereseknek még rendelkezésükre állt annak lehetősége, hogy 308 978,252 tonna mennyiségű hagyományos AKCS-banánra behozatali engedélyeket kérjenek; e mennyiséget az 1999 második negyedévére vonatkozó vámkontingensek és a hagyományos AKCS-banán keretében történő banánbehozatali engedélyek kiadásáról, valamint új kérelmek benyújtásáról szóló, 1999. szeptember 17-i 1998/1999/EK bizottsági rendelet (HL L 247., 10. o.) állapította meg. Így a 2362/98 rendelet 18. cikke (1) bekezdésének megfelelően a rendelkezésükre álló fennmaradó mennyiségek erejéig AKCS-banánra szóló behozatali engedélyeket kértek. A fennmaradó mennyiségeikre vonatkozó behozatali engedélyek a következőképpen oszlottak meg:

Alessandrini Srl	2 050 kg
Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc	1 859 kg

Arpigi Spa	757 kg
Bestfruit Srl	2 637 kg
Co-Frutta Spa	209 392 kg
Co-Frutta Soc. coop. arl	30 207 kg
Dal Bello Sife Srl	1 533 kg
Frigofrutta Srl	2 990 kg
Garletti Snc	4 419 kg
London Fruit Ltd	286 004 kg.

32 1999. október 13-án az illetékes nemzeti hatóságok kiadták a felpereseknek a fenti kérelem szerinti teljes AKCS-banán mennyiségre vonatkozó behozatali engedélyeket.

33 Többszöri próbálkozásaik ellenére a felpereseknek nem sikerült AKCS-banánt beszerezniük.

34 Ebben a helyzetben, a fellebbezők 1999. november 18-án – hivatkozással az EK 232. cikkre – a következőkre hívták fel a Bizottságot:

— tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az AKCS-országokra vonatkozólag a negyedik negyedévben kiadott importengedé-

lyeket felhasználhassák latin-amerikai vagy más harmadik országokból származó banán behozatalára;

— rendelkezzék mindenesetre arról, hogy a kérdéses engedélyekkel kapcsolatos biztosítékok felszabadulnak, miután nem kerülnek felhasználásra, mivel az engedélyek felhasználásának elmaradása nem róható fel a jogosultaknak.

35 Minthogy erre a kérelmükre választ nem kaptak, a fellebbezők 1999. december 22-én küldött faxukban felhívták a Bizottság figyelmét arra a tényre, hogy a kérdéses engedélyek 2000. január 7-én lejárnak, és felkérték a Bizottságot, hogy foglaljon állást kérelmeikkel kapcsolatban.

36 A felperesek tanácsához intézett [...] 2000. január 26-i, 02418. sz. levelében a Bizottság a következőképpen válaszolt:

»1999. december 22-i levelükben Önök utalást tettek egyes piaci szereplők által az 1999 IV. negyedévére kiadott banánbehozatali engedélyek felhasználásakor, különösen az AKCS-államokból származó banán behozatala esetén tapasztalt bizonyos nehézségekre.

Először is fontos megállapítani, hogy a problémák lényegében kereskedelmi természetűek, és ily módon a gazdasági szereplők tevékenységi körébe tartoznak. A felvetett probléma ugyanis bizonyos termékek – jelen esetben többek között AKCS-országokból származó banán – vásárlásához és szállításához szükséges kereskedelmi partner keresésére vonatkozik. Jóllehet sajnálatos, az a tény azonban, hogy az Önök ügyfelei nem tudtak AKCS-banánra szállítási szerződést kötni, a piaci szereplők által rendszerint vállalt kereskedelmi kockázat egy részét képezi.

Végül fel kell hívnunk az Önök figyelmét arra, hogy ezek a nehézségek csupán – közelebbről meg nem határozott jellemzőkkel bíró – bizonyos piaci szereplőket érintenek, és a Bizottság esetleges beavatkozása azzal a kockázattal járna, hogy e piaci szereplőket kedvezőbb helyzetbe hozná a szerződéses kötelezettségeik kockázatát vállaló többi piaci szereplővel szemben.«

37 Egyébiránt az illetékes nemzeti hatóságok megtartották a felperesek által képzett biztosítékokat, miután úgy ítélték meg, hogy az általuk e biztosítékok visszatérítettése céljából hivatkozott indokok nem alkottak elháríthatatlan (*vis maior*) helyzetet, ugyanis csak ez utóbbi esetben lehetséges az említett visszatérítés.

38 A T-46/01. sz. ügy alapját képező tényállás 2000 negyedik negyedévével kapcsolatos. Erre a negyedévre az egyes felperesek rendelkezésére álló egyéni referenciamennyiségek fennmaradó része az alábbiak szerint állapítható meg:

Alessandrini Srl	5 667 kg

Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc	5 140 kg
Arpigi Spa	15 792 kg
Bestfruit Srl	7 290 kg
Co-Frutta Spa	236 746 kg
Co-Frutta Soc. coop. arl	80 301 kg
Dal Bello Sife Srl	4 110 kg
Frigofrutta Srl	8 266 kg
Garletti Snc	7 329 kg
London Fruit Ltd	324 124 kg.

39 Minthogy a harmadik országokból származó banánnal kapcsolatos engedélykérelmek meghaladták a rendelkezésre álló mennyiségeket, a 2000 negyedik negyedévére vonatkozó vámkontingensek és a hagyományos AKCS-banán keretében történő banánbehozatali engedélyek kiadásáról, valamint új kérelmek benyújtásáról szóló, 2000. szeptember 18-i 1971/2000/EK bizottsági rendelet (HL L 235., 10. o.) megállapította 2000 negyedik negyedévére a behozatalra még rendelkezésre álló banánmennyiséget. E rendelet melléklete értelmében további behozatali engedélyeket adtak ki hagyományos AKCS-banánra, 329 787,675 tonna mértékben.

40 A felperesek nem kértek behozatali engedélyeket ezekre az AKCS-országokból származó banánmennyiségekre.

41 2000. október 10-én a felperesek, hivatkozással az EK 232. cikkre, a Bizottságtól elsősorban azt kérték, hogy tegyen a 404/93 rendelet 20. cikkének d) pontja alapján intézkedéseket annak lehetővé tételére, hogy 2000 negyedik negyedévére a részükre korábban biztosított egyéni referenciamennyiség fennmaradó részére, harmadik országokból származó banánra vonatkozó behozatali engedélyt kapjanak. A Bizottságtól másodsorban azt kérték, hogy térítse meg e banán behozatalának és forgalomba hozatalának lehetetlenülése miatt elmaradt hasznukat.

42 A felperesek tanácsához intézett [...] 2000. december 8-i, AGR 030905. sz. levelében a Bizottság e kérelmeket az alábbi megfogalmazással vetette el:

»2000. október 10-i levelükben Önök tájékoztatják a Bizottságot azokról a nehézségekről, amelyeket egyes piaci szereplők akkor tapasztaltak, amikor a negyedik negyedévben, a behozatali vámkontingensrendszer keretében, a velük a 2000. évre vonatkozólag közölt referenciamennyiségek teljes kihasználása érdekében banánt kívántak beszerezni.

Azok a nehézségek, amelyekre Önök utalnak lényegében kereskedelmi természetűek. Sajnos rá kell mutatnunk arra, hogy a közösségi szabályozás semmiféle hatáskört nem biztosít ez ügyben a Bizottságnak. Önök is elismerik egyébként ezt a helyzetet, amikor kijelentik, hogy az AKCS-banánt termelőkkel szokásos kapcsolatban nem lévő piaci szereplők nehézségekkel szembesülnek a szóban forgó áru beszerzésében.

Kijelentik másfelől azt is, hogy az Önök által képviselt piaci szereplők nem tudják kihasználni a számukra biztosított teljes referenciamennyiséget.

Rá kell mutatnunk arra, hogy jogilag a referenciamennyiségek csupán a piaci szereplők számára rendelkezésre álló – a korábbi tevékenységük alapján és a közösségi rendeletek alkalmazásával meghatározott – lehetőségek, amelyek az érdekelteknek csupán jogot biztosítanak a behozatali engedélyek megszerzése iránti kérelem előterjesztésére, annak érdekében, hogy megvalósíthassák azokat a kereskedelmi ügyleteket, amelyeket esetleg a termelő országok szállítóival kötöttek.

Hozzá kell tennünk végül, hogy a Bizottsághoz Önök által továbbított információk alapján úgy tűnik, hogy az Önök által hivatkozott nehézségek nem 'átmeneti jellegűek' annyiban, amennyiben az 1999-et megelőző rendszerről az ezen időpontot követő rendszerre történő átállásból erednek. Következésképpen, a 404/93 [...] rendelet 20. cikke d) pontjának rendelkezése nem teszi lehetővé a Bizottság számára az Önök által kért sajátos intézkedések megtételét.«"

Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet

33 A felperesek az Elsőfokú Bírósághoz 2000. április 19-én és március 1-jén benyújtott keresetlevelekkel terjesztették elő a 2000. január 26-i, illetőleg a 2000. december 8-i levélben foglaltak (a továbbiakban együtt: a vitás levelek) megsemmisítésére, valamint az állításuk szerint elszenvedett kár megtérítésére irányuló keresetüket.

34 Az Elsőfokú Bíróság ötödik tanácsának elnöke 2002. október 15-i végzésével elrendelte a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélethozatal céljából a T-93/00. és T-46/01. sz. egyesített ügyeknek a közöttük lévő összefüggés miatti egyesítését.

35 A felperesek keresetük alátámasztására kifogásként a 2362/98 rendelet jogellenességével kapcsolatos – elsősorban a 404/93 rendeletnek, másodsorban a tulajdonhoz való jognak, valamint a vállalkozási szabadság elvének és harmadsorban a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a megsértésére alapított – jogalapra hivatkoztak.

36 A megtámadott ítélet 76–81. pontjában az Elsőfokú Bíróság elutasította a 2362/98 rendelet jogellenességére alapított jogalapot, úgy ítélve meg, hogy a felperesek nem bizonyították egyrészről a vitás levelek, másrészről pedig a jogellenességi kifogással illetett rendelet rendelkezései közötti jogi összefüggést.

37 A 404/93 rendelet 20. cikke d) pontjának megsértésére alapított jogalapot illetően, a megtámadott ítélet 85–96. pontjában az Elsőfokú Bíróság kimondta, hogy a Bizottság nem lépte túl mérlegelési jogkörét, amikor elutasította a felpereseknek arra irányuló kérelmeit, hogy az 1993. évi rendelkezésekről az 1999. évekre való áttérés miatt általuk állítólag tapasztalt nehézségek megszüntetése érdekében az említett rendelkezés alapján intézkedéseket tegyen.

38 Következésképpen a felpereseknek a T-93/00. és T-46/01. sz. egyesített ügyekben megsemmisítés iránt előterjesztett kereseti kérelmeit az Elsőfokú Bíróság elutasította.

39 A felperesek állítólag elszenvedett kárának megtérítésére irányuló kereseti kérelmeket illetően az Elsőfokú Bíróság a következőket mondta ki:

„106 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Közösség szerződésen kívüli felelősségének megállapíthatósága feltételezi a közösségi intézményeknek felrótt magatartás jogellenességét, a kár ténylegességét, valamint a magatartás és az előadott kár közötti okozati összefüggés létezését alátámasztó összes feltétel egyidejű fennállását (a Bíróság C-87/89. sz., Sonito és társai kontra Bizottság ügyben 1990. május 17-én hozott ítéletének [EBHT 1990., I-1981. o.] 16. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-13/96. sz., TEAM kontra Bizottság ügyben 1998. október 29-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-4073. o.] 68. pontja).

107 Minthogy a Közösség szerződésen kívüli felelősségét megalapozó három feltétel egyike nem teljesül, a keresetet teljes egészében el kell utasítani, anélkül hogy szükséges lenne a többi feltételt vizsgálni (a Bíróság a C-146/91. sz., KYDEP kontra Tanács és Bizottság ügyben 1994. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-4199. o.] 81. pontja).

108 Jelen esetben meg kell állapítani, hogy az okozati összefüggéssel kapcsolatos feltétel nem teljesül. A T-93/00. sz. ügyben ugyanis a felhozott kár abból a körülményből eredt, hogy a felperesek nem találtak olyan szállítót, amely

őket 1999 negyedik negyedévében ellátta volna őket AKCS-banánnal. Ami a T-46/01. sz. ügyet illeti, a felperesek által panaszolt veszteségek közvetlenül igyekezetük hiányára vezethető vissza. Nem próbáltak 2000 negyedik negyedévére az 1971/2000 rendeletben előírt feltételekkel AKCS-banánra vonatkozó behozatali engedélyeket szerezni azután, hogy a harmadik országból származó banán mennyiségét kimerítették. Másrészt, az 1999 negyedik negyedévében tapasztalt problémák ellenére, a 2000 folyamán nem törekedtek kapcsolat létesítésére az AKCS-banán szállítóival annak érdekében, hogy a beszerzéseket meg tudják oldani az év negyedik negyedévében.

109 Minthogy hiányzik a Közösség szerződésen kívüli felelőssége megállapíthatóságának egyik feltétele, a T-93/00. és T-46/01. sz. egyesített ügyekben a kártérítés iránti kereseti kérelmeket el kell utasítani."

A fellebbezés

40 Fellebbezésükben a fellebbező felek azt kérik, hogy a Bíróság:

— helyezze részben hatályon kívül a megtámadott ítéletet, abban a részében, amelyben az Elsőfokú Bíróság elutasította a felpereseknek az általuk állításuk szerint elszenvedett károk megtérítésére irányuló kereseti kérelmeit;

— kötelezze a Bizottságot a harmadik országokból származó banán behozatalára vonatkozó engedélyek kiadásának elmaradása miatt elszenvedett káruk megtérítésére;

— kötelezze a Bizottságot mind az Elsőfokú Bíróság előtt, mind a jelen fellebbezési eljárás során felmerült költségek viselésére.

41 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

— utasítsa el a fellebbezést;

— másodlagosan, a megtámadott ítéletet részleges hatályon kívül helyezése esetén, utalja vissza az ügyet a kártérítési igényről történő határozathozatal végett az Elsőfokú Bíróság elé;

— harmadsorban, érdemben utasítsa el az említett kérelmet, és

— mindegyik esetben kötelezze a felpereseket az első és másodfokú eljárás költségeinek viselésére.

42 Fellebbezésük alátámasztására a fellebbezők két jogalapra hivatkoznak. Első jogalapjukkal azt állítják, hogy az Elsőfokú Bíróság elmulasztotta az elszenvedett kár megtérítésére irányuló kérelmük alátámasztására felhozott jogi érveik elbírálását. Második jogalapjukkal azt róják fel az Elsőfokú Bíróságnak, hogy a kereseteikben foglaltaktól részben eltérő kereseti kérelmeket vett figyelembe.

A fellebbezésről

A felek érvei

43 A felperesek előadják elsősorban, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 108. pontjában helytelenül vélte úgy, hogy az általuk előadott kár abból adódnék, hogy nem sikerült AKCS-banánt importálniuk.

44 Keresetükben ezzel szemben azt a tényt bírálták, hogy nem használhatták ki teljesen behozatali engedélyeiket, mint ahogyan arra kizárólag a harmadik országokból

származó banán behozatalára alapított referenciamennyiségeik alapján joguk lett volna. Ez a körülmény a 2362/98 rendeletnek tulajdonítható, amely önkényesen hozta előnytelen helyzetbe a harmadik országból származó banánt importálókat.

45 Noha a felperesek osztják az Elsőfokú Bíróság álláspontját, miszerint nincs közvetlen jogi összefüggés a 2362/98 rendelet és a vitás levelek között, ami miatt a Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 81. pontjában kimondta az említett levelek ellen irányuló, megsemmisítés iránti keresetekben emelt jogellenességi kifogások elfogadhatatlanságát, a felperesek úgy vélik, hogy az Elsőfokú Bíróság helytelenül vonatkoztatott el az említett rendelet állítólagos jogellenességétől, amikor a Bizottság kifogásolt magatartása és a felperesek által hivatkozott kár közötti okozati összefüggés fennállását vizsgálta.

46 Másodsorban, a felperesek az Elsőfokú Bíróságnak felróják, hogy a megtámadott ítélet 47. és 48. pontjában részben félreértelmezte kereseti kérelmeiket, amikor úgy vélte, hogy a felperesek a vitás levelek által okozott kár megtérítését igényelték, miközben világosan kiderült a kereseti kérelmekből, hogy a felhozott kár elsődleges oka a 2362/98 rendelet jogellenessége volt.

47 A Bizottság vitatja az egész fellebbezés elfogadhatóságát. Úgy ítéli meg, hogy a felperesek az Elsőfokú Bíróság előtti eljárásban elbírált jogvita tárgyának megváltoztatására törekszenek, ami azzal jár, hogy a Bíróság közvetlenül határozzon a Bizottságnak a 2362/98 rendelet megalkotása puszta tényéből fakadó, szerződésen kívüli felelősségéről.

48 Márpedig, egyrészt kitűnik az első fokú eljárásban előterjesztett kérelmekből, hogy a felhozott kár oka – sem elsődlegesen, sem pedig kizárólag – nem a 2362/98 rendeletben keresendő, hanem abban a tényben, hogy a Bizottság nem tette meg a kért intézkedéseket az említett rendelet alkalmazása révén a felpereseknek okozott következmények kiküszöbölésére, minthogy ez utóbbiaknak megtagadta a 404/93 rendelet 20. cikkének d) pontja alapján hozható intézkedések kedvezményét. Más szóval, a felperesek csak azért kérdőjelezték meg a 2362/98 rendelet jogszerűségét, mert szerintük a – részükre az átmeneti intézkedések kedvezményét megtagadó – vitás levelek e rendeletre vezethetők vissza.

49 Másrészt a Bizottság előadja, hogy a felperesek (mind a T-93/00., mind pedig a T-46/01. sz. ügyben) – amint az kiderül a két ügyben benyújtott keresetlevélben foglalt kereseti kérelmek 2. pontjából – csupán azt kérték, hogy Elsőfokú Bíróság „az EK-Szerződés 235. és 288. cikkének megfelelően kötelezze a Bizottságot a kár megtérítésére". A Bizottság szerint a felperesek nem vitatták kereseti kérelmeiknek az említett ügyekről a tárgyalásra készített jelentésbe került összefoglalóját; ez az összefoglaló a megtámadott ítéletbe azonos szöveggel került át.

50 Másodlagosan, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a fellebbezést megalapozatlansága miatt kell elutasítani.

51 Az első jogalappal kapcsolatban a Bizottság álláspontja az, hogy sem a referenciamennyiség megadása, sem az annak megfelelő behozatali engedélyekkel

való rendelkezés nem jelenti azt, hogy a banán ténylegesen rendelkezésre áll az említett mennyiség erejéig. A piaci szereplő egyéni referenciamennyisége ugyanis az a maximális mennyiség, amelynek erejéig az adott évben a piaci szereplő behozatali engedély iránti kérelmet nyújthat be a vámkontingensek keretében elismert jogok igénybevétele végett, anélkül azonban, hogy bizonyos lehetne abban, hogy a mennyiség ténylegesen rendelkezésére fog állni.

52 A Bizottságnak felrótt magatartás és az állítólagos kár közötti okozati összefüggés feltételének vizsgálatára szorítkozó Elsőfokú Bíróság – a Bizottság szerint – a megtámadott ítélet 108. pontjában úgy ítélte meg, hogy a felperesek amiatt nem importáltak banánt, hogy kereskedelmi okokból nehezen találtak szállítót, sőt hanyagságuk is közrejátszott, mivel nem igyekeztek a kívánt mennyiséget a piacon felkutatni, nem pedig a Bizottság magatartása – éspedig az 1993. évi behozatali rendszerről az 1999. évire való áttérést követő átmeneti intézkedések megtételének megtagadása – miatt. E megfontolásokat, amelyek megtalálhatók a megtámadott ítélet 88–90., 95. és 96. pontjában is, nem vitatták a fellebbezésben, így azok jogerőre emelkedtek. E körülmények között a 2362/98 rendelet állítólagos jogellenessége nem releváns a kártérítési igények elbírálása szempontjából.

53 A második jogalapot illetően a Bizottság előadja, hogy az Elsőfokú Bíróság csupán a felperesek kereseti kérelmeit foglalta össze az általuk írásban és szóban felhozott összes érv alapján. A Bizottság álláspontja szerint ezekből az érvekből az következik, hogy az állítólagos kár oka az a tény, hogy nem tette meg azokat az intézkedéseket, amelyek – a felperesek szerint – orvosolhatták volna a 2362/98 rendelet alkalmazásából adódó következményeket. Ebből a szemszögből teljesen kézenfekvő volt az állítólagos kár és a vitás levelek közötti összefüggés megállapítása. A Bizottság utal továbbá a kereseti kérelmeknek a tárgyalásra készített jelentésben fellelhető összefoglalására, amelyet a felperesek soha nem tettek vitássá.

54 A Bizottság hozzáteszi, hogy noha az Elsőfokú Bíróság megítélése szerint a kártérítési igényt kizárólag – az általa korábban jogszerűnek kimondott – vitás levelekre alapították, az Elsőfokú Bíróság nem vizsgálta az okozati összefüggést, mivel jogellenes magatartás hiányában a Bizottság felelőssége egyébként is ki volt zárva.

A Bíróság álláspontja

55 A felperesek a keresetük alátámasztására felhozott első és második jogalapot abból a kifogásból vezetik le, hogy az Elsőfokú Bíróság véleményük szerint nem vizsgálta a 2362/98 rendelet jogszerűségét, különös figyelemmel a 404/93 rendeletre, a magántulajdonhoz való alapvető jogra, a gazdasági tevékenység szabad gyakorlásához való jogra és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvére.

56 E körülmények között ki kell emelni, hogy a Bizottság terhére rótt magatartás és az állítólagos kár közötti okozati összefüggés fennállásának elvetéséhez (a megtámadott ítélet 108. pontjában) az Elsőfokú Bíróság nem szorítkozhatott annak megállapítására, hogy – a T-93/00. sz. ügyben – a kár oka arra a körülményre vezethető vissza, hogy „a felperesek nem találtak olyan szállítót, amely őket 1999 negyedik negyedévében ellátta volna AKCS-banánnal", továbbá – a T-46/01. sz. ügyben – hogy a kár „közvetlenül [a felperesek] igyekezet[éne]k hiányára vezethető vissza".

57 A Bizottság bármiféle felelősségének kizárásához ugyanis az Elsőfokú Bíróságnak kellett megvizsgálnia, hogy – a felpereseknek a referenciamennyiségeik és behozatali

engedélyeik kihasználásában tapasztalt nehézségein túl – vajon az általuk hivatkozott kár oka nem a 2362/98 rendelet állítólagos jogellenessége, közelebbről pedig a vámkontingensek Bizottság által bevezetett egységes kezelése-e, ami ebben az esetben közvetlen okozója lenne a harmadik országbeli banánt importáló hagyományos piaci szereplők nehézségeinek, amelyek végül AKCS-banánt voltak kénytelenek behozni.

58 Ilyen vizsgálatot az Elsőfokú Bíróság annál is inkább köteles volt elvégezni, mivel a 2362/98 rendelet állítólagos jogellenessége a felperesek által a kereseteikben kifejtett érvelés lényeges elemét képezte; a felperesek a rendeletben foglalt szabályozásnak a harmadik államból származó banánt importáló hagyományos vállalkozások gazdasági tevékenységére való hátrányos kihatásai igazolására törekedtek, tekintettel az AKCS-banán beszerzésében általuk tapasztalt nehézségekre.

59 Következésképpen azzal, hogy nem vizsgálta, hogy vajon nem a 2362/98 rendelet állítólagos jogellenességéből ered-e a felperesek által hivatkozott kár, az Elsőfokú Bíróság nem indokolta kellőképpen a megtámadott ítéletet, amelyet ezért hatályon kívül kell helyezni.

60 A Bíróság alapokmánya 61. cikke első bekezdésének második mondata szerint, ha a Bíróság az Elsőfokú Bíróság határozatát hatályon kívül helyezi, és ha a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti. Jelen ügyben ez a helyzet.

Az ügy érdeméről

61 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Közösségnek az EK 288. cikk második bekezdése szerinti, szerződésen kívüli felelősségének megállapíthatósága feltételezi a közösségi intézményeknek felrótt magatartás jogellenességére, a kár ténylegességére, valamint a magatartás és az előadott kár közötti okozati összefüggés létezésére vonatkozó összes feltétel egyidejű fennállását (lásd különösen a C-258/90. és C-259/90. sz., Pesquerias De Bermeo és Naviera Laida kontra Bizottság egyesített ügyekben 1992. május 7-én hozott ítélet [EBHT 1992., I-2901. o.] 42. pontját és a fent hivatkozott KYDEP kontra Tanács és Bizottság ügyben hozott ítélet 19. pontját).

62 E tekintetben vizsgálni kell először is a Bizottság terhére rótt magatartás jogellenességére alapított kifogást.

63 Amint az a jelen ítélet 55. pontjában már megállapításra került, a felperesek a 2362/98 rendelet jogszerűségét a vitás levelek megsemmisítési iránti kereseti kérelmük alátámasztására felhozott három jogalapra való hivatkozással vitatják.

64 Első jogalapjukként a fellebbezők úgy ítélik meg, hogy a Bizottság a 2362/98 rendelet elfogadásával túllépte a részére a 404/93 rendeletben adott felhatalmazást.

65 Második jogalapjukként előadják, hogy kizárólag a Bizottságnak a harmadik országokból származó banánra és az AKCS-banánra vonatkozó vámkontingenseket egyesítő jogellenes és önkényes döntése az oka annak, hogy nem tudták teljesen kihasználni referenciamennyiségeiket. Ezzel az eljárásával a Bizottság megsértette a tulajdonhoz és a vállalkozási szabadsághoz való alapvető jogukat.

66 Harmadik jogalapjukként a fellebbezők úgy ítélik meg, hogy azzal, hogy lehetővé tette a hagyományos AKCS-banánt importáló piaci szereplők számára – harmadik országokból származó banán behozatalára szóló engedélyek megszerzéséhez – a teljes AKCS- és harmadik országból származó banánbehozataluk elismertetését, a Bizottság e piaci szereplők előnyére, kedvezőbb beszerzési feltételeket teremtett, mint a harmadik országokból származó banánt importáló hagyományos piaci szereplők számára.

Az első jogalapról

67 Az első jogalapnak két részből áll:

68 A felperesek elsőként azt kifogásolják, hogy a Bizottság a 2362/98 rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében a hagyományos piaci szereplők referenciamennyiségeinek megállapítására referenciaidőszakként az 1994–1996-os hároméves időszakot határozta meg, amelynek során a 404/93 rendelet volt hatályban. A Bizottság ily módon fenntartotta és megerősítette azt a kedvező helyzetet, amelyet az

Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény rendelkezéseire tekintettel a B kategóriába tartozó piaci szereplők élveztek azelőtt, hogy a a 404/93 rendelet által a harmadik országokkal folytatott kereskedelem vonatkozásában bevezetett rendelkezések egyes elemeit a Kereskedelmi Világszervezet fórumai 1997-ben megkérdőjelezték volna.

69 E tekintetben, amint azt a főtanácsnok indítványának 80. pontjában kifejtette, minthogy a felperesek arról számolnak be, hogy nem tudták a részükre megállapított referenciamennyiségeket kihasználni, mivel nem tudtak AKCS-banánra vonatkozó szállítási szerződéseket kötni, és ezt az állítólagos működési zavart a vámkontingensek egységes kezelésének és a referenciamennyiségek összesítésének a 2362/98 rendelet által bevezetett módszerére vezették vissza, a referenciamennyiségek előzetes elosztásának módozataival szemben megfogalmazott – a behozatali engedélyek használatától távol álló – bírálatot el kell utasítani, relevanciájának nyilvánvaló hiánya miatt.

70 Másodsorban a felperesek vitatják annak jogosságát, hogy a Bizottság a vámkontingensek egységes kezelésének módszerét fogadta el, amely a referenciamennyiség összesítésével együtt lehetővé tette szerintük az AKCS-banánt importálók kiváltságos helyzetének megerősítését.

71 Szerintük a vámkontingensek egységes kezelése csökkenti a harmadik országokból származó banán behozatalának lehetőségét, miközben – ezzel szemben – az AKCS-banánt importáló piaci szereplők tekintetében e lehetőségek növekedtek.

72 A Bizottság ezzel szemben úgy ítéli meg, hogy a vámkontingensek egységes kezelése hozzájárul a kereskedelem zökkenőmentességéhez, valamint a piaci szereplők szabadságának az előző rendszerben biztosítotthoz képest történt növekedéséhez, így az lehetővé teszi jelesül az AKCS-banánt és harmadik országból származó banánt importálóknak banán behozatalát különbségtétel nélkül akár az egyik, akár a másik származási helyről.

73 A Bizottság hozzáteszi, hogy bizonyos mennyiségű AKCS-banán fel nem használása 1999-ben és 2000-ben, nem bizonyítja azt, hogy az új kontingenselosztási rendszer az AKCS-banánt importálóknak kedvez. Ez a körülmény piacválasztási gazdasági tényezőkből adódhat.

74 E tekintetben, elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, a Szerződés szerkezetéből – amelynek összefüggésébe kell az EK 211. cikket helyezni – és a gyakorlat követelményeiből az következik, hogy a végrehajtás fogalmát szélesen kell értelmezni. Mivel egyedül a Bizottság kíséri állandóan figyelemmel az agrárpiacokat, és képes a helyzet megkövetelte sürgősséggel fellépni, a Tanács arra kényszerülhet e területen, hogy széles jogkörökkel ruházza fel a Bizottságot. Következésképpen e jogkörök korlátait különösen a szóban forgó piac szervezése lényeges általános céljaival összefüggésben kell értékelni (lásd a C-239/01. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-10333. o.] 54. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

75 Ennek megfelelően, a Bíróság kimondta, hogy mezőgazdasági téren a Bizottság jogosult az alapszabályozás végrehajtásához szükséges vagy hasznos végrehajtási intézkedések elfogadására, feltéve hogy azok nem ellentétesek az alapszabályozással vagy a Tanács által elfogadott végrehajtási szabályozással (lásd különösen a

121/83. sz., Zuckerfabrik Franken ügyben 1984. május 15-én hozott ítélet [EBHT 1984., 2039. o.] 13. pontját; a C-478/93. sz., Hollandia kontra Bizottság ügyben 1995. október 17-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-3081. o.] 31. pontját; a C-356/97. sz., Molkereigenossenschaft Wiedergeltingen ügyben 2000. július 6-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-5461. o.] 24. pontját és a fent hivatkozott Németország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 55. pontját).

76 Jelen esetben, a 2362/98 rendeletet a Bizottság a 404/93 rendelet 20. cikke alapján alkotta. Ez a cikk felhatalmazza a Bizottságot, hogy a 404/93 rendelet IV. címe végrehajtásának részletes szabályait megállapítsa, amelyek hatálya az említett cikk d) és e) pontja szerint kiterjed „bármilyen külön rendelkezésre, amely szükséges az 1993. július 1-jétől fogva érvényes behozatali intézkedésekről a [404/93 rendelet] jelen IV. cím intézkedéseire történő átálláshoz" és „a Közösség által a[z EK 300. cikk] értelmében kötött megállapodásokból eredő kötelezettségek betartatása érdekében szükséges intézkedésekre".

77 Ami közelebbről a 404/93 rendelet 18. cikkének (1) és (2) bekezdésében említett vámkontingensek kezelését és a hagyományos AKCS-banán behozatalát illeti, a 2362/98 rendelet jogi alapja szintén a 404/93 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése. Ez a rendelkezés a vámkontingensek kezeléséhez szükséges részletes végrehajtási szabályok megalkotásának feladatát bízza a Bizottságra, és kimondja, hogy a kiválasztott módszernek „a hagyományos kereskedelmi rend figyelembevételén [kell] alapul[nia]".

78 A felperesek azonban – figyelembe véve a jelen ítélet 75. pontjában említett ítélkezési gyakorlatot – nem mutatták ki, hogy a vámkontingensek kezelésének a

2362/98 rendelettel bevezetett módszere ellentétes volna azzal az alapszabályozással, amelynek érvényesítésére hivatott. Bizonyos ugyanis, hogy e módszer figyelembe veszi a hagyományos kereskedelem alakulását, és lehetővé teszi a hagyományos AKCS-banán kontingenseinek és behozatalának kezelését, ahogyan azt a 404/93 rendelet az az előbbiekre vonatkozólag 18. cikkének (1) és (2) bekezdésében, az utóbbiak vonatkozásában pedig 16. cikkében előírja.

79 Ezenkívül az alapszabályozás nem tiltja, hogy a behozatali engedélyek kezelésére a banán eredetére (AKCS-államok vagy harmadik országok) történő utalás nélkül kerüljön sor.

80 Ami pedig közelebbről azt az érvet illeti, miszerint a szóban forgó kezelési módszer megerősítette volna az AKCS-banánt importálók kiváltságos helyzetét, azt az alábbiakban, a felpereseknek a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének megsértéséből levezetett harmadik jogalapja körében kell megvizsgálni.

81 E körülmények között, mivel nem igazolódott, hogy a Bizottság megsértette volna az e tárgykörben érvényes szabályozást, vagy hogy nyilvánvalóan túllépte volna a Tanácstól kapott mérlegelési jogkörét a végrehajtás módjának megválasztásában, az első jogalap második részét – az előző pontban említett érv utólagos vizsgálatának fenntartásával – el kell utasítani.

82 Következésképpen a fellebbezők által a keresetük alátámasztására felhívott első jogalapot el kell utasítani.

A második jogalapról

83 A fellebbezők úgy ítélik meg, hogy a Bizottságnak a harmadik országokból származó banánra és az AKCS-banánra vonatkozó vámkontingenseket egyesítő döntése az oka annak, hogy referenciamennyiségeiket – a teljes mennyiségekre ténylegesen felhasználható behozatali engedélyek megszerzésével – nem tudták teljesen kihasználni. Véleményük szerint ez a döntés nullára csökkentette a harmadik országból származó banánt importálóknak az évente kiadott banánmennyiségek forgalomba hozatalára vonatkozó lehetőségeit.

84 1999. végén az AKCS-banánra vonatkozó vámkontingens volt az egyetlen, amelyet nem merítettek ki, anélkül azonban, hogy ténylegesen rendelkezésre állt volna. 2000 folyamán, minthogy az AKCS-banán beszerzése tekintetében ugyanazokkal a nehézségekkel kellett szembenézniük, a felperesek lemondtak arról, hogy AKCS-banán behozatalára engedélyt kérjenek.

85 E körülmények között a Bizottság azzal a módszerrel, hogy a vámkontingenseket egységesen kezelte, megsértette a tulajdonhoz és a vállalkozási szabadsághoz való alapvető jogukat.

86 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat az, hogy mind a tulajdonhoz való jog, mind pedig a szakmai tevékenység szabad gyakorlása a közösségi jog általános elvei közzé tartozik. Ezek az elvek azonban nem jelentenek korlátlan jogosultságot, hanem a társadalmi szerepükre való tekintettel kell figyelembe venni őket. Következésképpen a tulajdonhoz való jog és a szakmai tevékenység szabad gyakorlása korlátozható, többek között valamely közös piac szervezesében, amennyiben e korlátozások a Közösség által követett közérdekű célok megvalósításához szükségesek, és a célzott joghatásra tekintettel nem jelentenek aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást, amely az így biztosított jogok lényegét veszélyeztetné (lásd a 44/79. sz. Hauer-ügyben 1979. december 13-án hozott ítélet [EBHT 1979., 3727. o.] 32. pontját; a 265/87. sz. Schräder-ügyben 1989. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1989., 2237. o.] 15. pontját és az 5/88. sz. Wachauf-ügyben 1989. július 13-án hozott ítélet [EBHT 1989., 2609. o.] 17. és 18. pontját). E szempontok alapján kell a vámkontingensek egységes kezelése módszerének a felperesek által hivatkozott alapvető jogokkal való összeegyeztethetőségét értékelni.

87 Tekintettel a felperesek állításaira, már elöljáróban le kell szögezni, hogy közös piacszervezés keretében valamely piaci szereplő részére megállapított referenciamennyiség azt a maximális mennyiséget jelenti, amelynek erejéig e piaci szereplő az adott év folyamán behozatali engedély iránti kérelmeket nyújthat be a vámkontingenshez kötődő jogok igénybevétele érdekében. Referenciamennyiségek megállapítása nem jelent biztosítékot e mennyiségek rendelkezésre állására, sem pedig jogot a piaci szereplők számára, hogy a vámkontingens keretében megállapított teljes mennyiséget ténylegesen exportálják a Közösségbe.

88 Ami egyrészt a harmadik országból származó banánt importálók tulajdonjogát illeti, a Bíróság már kimondta, hogy ezt a jogot a közösségi kontingens bevezetése és elosztási szabályai nem kérdőjelezik meg. Egyetlen gazdasági szereplő sem támaszthat ugyanis tulajdonjogi igényt a piac olyan részére, amelyet az említett rendszer bevezetése előtt birtokolt, mivel az ilyen piaci részesedés csupán a

körülmények kockázatának kitett pillanatnyi gazdasági helyzetet tükrözi (lásd a C-280/93. sz., Németország kontra Tanács ügyben 1994. október 5-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-4973. o.] 79. pontját és a C-122/95. sz., Németország kontra Tanács ügyben 1998. március 10-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-973. o.] 77. pontját).

89 Valamely gazdasági szereplő nem hivatkozhat fennálló helyzet fenntartásához fűződő szerzett jogra vagy akár jogos bizalomra sem, amelyet a közösségi intézmények mérlegelési jogkörük keretében megváltoztathatnak (az 52/81. sz., Faust kontra Bizottság ügyben 1982. október 28-án hozott ítélet [EBHT 1982, 3745. o.] 27. pontja; a C-350/88. sz., Delacre és társai kontra Bizottság ügyben 1990. február 14-én hozott ítélet [EBHT 1990., I-395. o.] 33. és 34. pontja, valamint a fent hivatkozott Németország kontra Tanács ügyben 1994. október 5-én hozott ítélet 89. pontja). Méginkább ez a helyzet akkor, ha a fennálló helyzetet a Közösség által kötött nemzetközi egyezményből eredő kötelezettség betartása érdekében kell megváltoztatni.

90 Ami másrészt a szakmai tevékenység gyakorlása szabadságának állítólagos megsértését illeti, rá kell mutatni arra, hogy – a 2362/98 rendeletben előírthoz hasonló – egységes vámkontingens-kezelési módszer bevezetése, ténylegesen módosíthatja a harmadik országokból származó banánt importálók versenyhelyzetét, mivel az említett módszer alkalmazása révén minden piaci szereplő, megkülönböztetés nélkül hozhat be banánt bármilyen származási helyről. Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy bár a harmadik országokból származó banánt importálók ily módon az AKCS-banánt importálókkal versenyeznek, már nem sújtja őket – amint azt a Bizottság joggal állapította meg – behozataluknak a korábbi rendelkezésekben az AKCS-banán B kategóriába tartozó importőrei javára előírt 30%-os csökkentése. Ezenkívül az új rendszer keretében megengedett számukra is AKCS-banán beszerzése. A felperesek által hivatkozott nehézségek, miszerint nehéz találni AKCS-banánnal foglalkozó szállítókat, nem kérdőjelezik meg az olyan rendszernek a jogszerűségét, amely éppenséggel elismeri a közösségi kontingens keretében ilyen banán behozatalának a jogát.

91 Mindenesetre a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a harmadik országokból származó banánimport lehetőségének – az összes vámkontingens megnyitásából és elosztási mechanizmusából adódó – korlátozásai az EK 33. cikkben kifejtett célok védelmét és a Közösség által vállalt nemzetközi kötelezettségek tiszteletben tartását biztosítani hivatott közös piacszervezés létrehozatalának természetes velejárója. Így az ilyen korlátozások nem sérti indokolatlanul a harmadik országból származó banán hagyományos importálói szakmai tevékenységének szabad gyakorlását (lásd a fent hivatkozott Németország kontra Tanács ügyben 1994. október 5-én hozott ítélet 82. és 87. pontját, valamint a fent hivatkozott Németország kontra Tanács ügyben 1998. március 10-én hozott ítélet 77. pontját).

92 Az előzőeket figyelembe véve, a fellebbezők által a keresetük alátámasztására felhívott második jogalapot el kell utasítani.

A harmadik jogalapról

93 A felperesek úgy ítélik meg, hogy azzal, hogy lehetővé tette a hagyományos AKCS-banánt importáló piaci szereplők számára – harmadik országokból származó banán behozatalára szóló engedélyek megszerzéséhez – a teljes AKCS- és harmadik országból származó banánbehozataluk elismertetését, a 2362/98 rendelet e piaci szereplők előnyére kedvezőbb beszerzési feltételeket írt elő, mint a harmadik országokból származó banánt importáló hagyományos piaci szereplők számára.

94 A harmadik országokra és az AKCS-államokra alkalmazandó vámkontingensek egységes kezelése módszerének előírásával, valamint a referenciamennyiségek összesítésével a Bizottság a felperesek szerint megsértette a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét.

95 E tekintetben elegendő annak megállapítása, hogy mivel minden piaci szereplőnek jogában áll referenciamennyiségeinek keretén belül bármilyen eredetű behozatalt eszközölni, és így a piaci szereplők helyzete azonos, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve éppenséggel azt tiltja, hogy – a behozatali engedélyek megadása időpontjában – különbözőképpen kezeljék őket.

96 Következésképpen a fellebbezők által keresetük alátámasztására felhozott harmadik jogalapot is el kell utasítani.

97 Az előzőekben előadott összes megfontolásból az következik, hogy a 2362/98 rendelettel szemben annak jogellenességére alapított, kifogásként felhozott egyik jogalapnak sem lehet helyt adni.

98 Minthogy ily módon a Közösségnek az EK 288. cikk második bekezdése szerinti, szerződésen kívüli felelőssége megállapíthatóságának első feltétele nem teljesül, a kereseteket teljes egészükben el kell utasítani, anélkül hogy vizsgálni kellene e felelősség megállapíthatósága többi feltételének, éspedig az állítólagos kár tényle-

gességének, valamint e kár és az érintett közösségi intézménynek felrótt magatartás közötti okozati összefüggésnek a fennállását.

A költségekről

99 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 118. cikke értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A fellebbező feleket, mivel pervesztesek lettek, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) **A Bíróság az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságának a T-93/00. és T-46/01. sz., Alessandrini és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003. április 10-én hozott ítéletét hatályon kívül helyezi.**

2) **A Bíróság az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságához T-93/00. és T-46/01. számon benyújtott kereseteket elutasítja.**

3) **A Bíróság az Alessandrini Srl-t, az Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc-t, az Arpigi Spa-t, a Bestfruit Srl-t, a Co-Frutta Spa-t, a Co-Frutta Soc. coop. arl-t, a Dal Bello Sife Srl-t, a Frigofrutta Srl-t, a Garletti Snc-t és a London Fruit Ltd-t kötelezi mind az első fokú, mind a fellebbezési eljárás során felmerült költségek viselésére.**

Aláírások